

REMISSYTTRANDE

Justitiedepartementet

2025-03-31

Dnr 1063/24

Er referens: Ju2024/02655

Remissyttrande över Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkande på remiss.

Följande yttrande avgränsas till dels övergripande kommentarer med fokus på betänkandets förslag som påverkar barn, dels förslaget om att förlänga tidsfristen för häktning av barn som Brå avstyrker.

Brå tillstyrker utredningens övriga förslag.

Övergripande kommentarer

Under de senaste åren har en framväxande verklighet, där barn och unga rekryteras in i kriminella nätverk och/eller utför olika uppdrag åt dessa nätverk, synliggjorts av en mängd olika aktörer, däribland Brå (se exempelvis *Barn och unga i kriminella nätverk* Brå 2023:13). I rapporten beskriver Brå bland annat hur barn på olika sätt dras in i och utnyttjas av nätverken.

I ljuset av ovan rapports resultat, men även ur andra aktörers iakttagelser och kunskap, står det klart att det krävs ett ihärdigt och samordnat arbete för att förhindra inträdet av barn i kriminella miljöer, men också ett gemensamt arbete för att underlätta och genomföra barns utträde från miljöerna. Fokus bör ligga på det särskilda skydd och stöd som varje individuellt barn behöver och har rätt till i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.

Brå anser att det är av vikt att såväl de brottsförebyggande som de repressiva åtgärder som föreslås i denna utredning (och andra närliggande utredningar), i sin praktiska tillämpning blir proportionerliga, rättssäkra och följer principen om barnets bästa. Vidare menar Brå att det vore positivt att på ett mer systematiskt sätt ge förutsättningar för att kunna arbeta med kunskapsbaserade insatser för barn, som på olika sätt exponerats för kriminella miljöer, redan i de skeden då barnen kommer i kontakt med de åtgärder betänkandet avhandlar (exempelvis i häkte). Verkningsfulla insatser i ett tidigt skede skulle kunna påskynda barnets återhämtning och återintegrering, även om mer forskning och kunskapsinhämtning behövs i frågan.

Längre häktningstider för barn (avsnitt 8.10)

Brå avstyrker förslaget om att förlänga tidsfristen för häktning av barn från dagens tre till föreslagna fem månader. Redan idag finns möjligheten att förlänga häktning av barn vid de tillfällen då synnerliga skäl föreligger. Att vara häktad är ett stort ingrepp i ett barns liv, och fem månader är exempelvis lika länge som en hel skoltermin. Skyldigheten att skyndsamt utreda ärenden där barn är inblandade ligger på ansvariga myndigheter och dessa myndigheter bör även fortsättningsvis, i normalfallen, kunna arbeta utifrån dagens tidsfrist på tre månader. Brå anser att det finns en risk för att generellt sett längre tidsfrister kan medföra mer utdragna utredningar i barnärenden.

Om utredningens förslag om häktningstider för barn ändå genomförs bör ett tydligt barnperspektiv genomsyra förändringen. Särskilt barnanpassade avdelningar bör övervägas, den fysiska och psykiska miljön för barnen på häktena ses över, barnens skolgång och andra grundläggande rättigheter garanteras samt ske en ökad tilldelning av resurser för att uppfylla de fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder per dygn som barnen har rätt till.

Brå anser vidare att det är av vikt att uppföljning och utvärdering av betänkandets förslag finns med redan i ett tidigt skede, och i de fall förändringarna rör barn ska även deras synpunkter inhämtas.

Detta yttrande avges av tf generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av utredare Maria von Bredow. I beredningen har även chefsjurist Cecilia Eneman deltagit.